Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény Tárgy: „Javaslat tanácsi irányelvre a hústermelés céljából tartott csirkék védelmét szolgáló minimumszabályok megállapításáról”

COM(2005) 221 final – 2005/0099 CNS

(2006/C 28/05)

2005. június 13-án a Tanács a Szerződés 37. cikke alapján úgy határozott, hogy kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fent említett kérdésben.

Az EGSZB idevonatkozó munkáinak kidolgozásával megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2005. október 7-én elfogadta véleményét (előadó: Leif E. Nielsen).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2005. október 26–27-én tartott 421. plenáris ülésén (az október 26-i ülésnapon) 123 szavazattal 3 ellenében, 2 tartózkodás mellett elfogadta a következő véleményt.

1. **Bevezetés**

1.1 A hústermelés céljából tartott csirkék intenzív tenyésztése problémákat vet fel ezeknek az állatoknak a jólétére és egészségére nézve. Az állat-egészségügyi és állatjóléti tudományos bizottság jelentése a problémák java részét annak tulajdonítja, hogy a nagyobb növekedési ütem és a jobb táplálékhasznosítás érdekében történő fajtakiválasztás nem jár együtt az állatok jólétének és egészségügyi feltételeinek emelkedésével. A genetikai kiválasztás az anyagcsere- és viselkedési jellemzők széles skáláját változtatta meg. Az anyagcsere-rendellenességek előfordulása végtagproblémákat, hasvízkórt, hirtelen elhullással járó szindrómát és más egészségügyi problémákat okoz. A tudományos bizottság emellett megállapítja, hogy a magas állománysűrűségi arányok negatív hatásai csökkennek az olyan épületekben, ahol jó beltéri klimatikus feltételeket tudnak fenntartani ([1]).

1.2 Az EU csak általános követelményeket támaszt a tenyésztés céljából tartott állatok védelmére vonatkozóan ([2]). Egyes tagállamok azonban nemzeti szinten már elfogadtak rendelkezéseket a hústermelés céljából tartott csirkék védelméről, továbbá olyan önkéntes minőségbiztosítási rendszerek is működnek, amelyek úgyszintén tartalmaznak a jólétre vonatkozó szempontokat. Az Európai Bizottság nézete szerint a közös minimumszabályok lehetővé tennék a jóléti problémák megoldását, biztosítanák az egyenlőbb versenyfeltételeket és a belső piac jobb működését. Ez az állásfoglalás egyébként azt a civil társadalomban egyre nagyobb mértékben tapasztalható felismerést is tükrözi, hogy ésszerű normákra van szükség az állatok védelme érdekében, emellett az Európai Bizottság állatjóléttel kapcsolatos cselekvési tervének is részét képezi.

1.3 Az Európai Bizottság azt javasolja, hogy a csirkék négyzetméterenkénti maximális sűrűségét a használható területen (a továbbiakban: „állománysűrűség”) 30 kilogramm élősúlyban határozzák meg. A tagállamok viszont engedélyezhetik a tenyésztendő csirkék 38 kilogramm élősúlyt meg nem haladó állománysűrűséggel történő tartását a létesítményekben vagy az egyes létesítményegységekben, feltéve, hogy a tulajdonos vagy tartó betart bizonyos, a tagállam által végzendő ellenőrzésre, felügyeletre és nyomon követésre vonatkozó előírásokat. A javaslat többek közt részletes minimumkövetelményeket is előír minden létesítmény számára a következő területeken: felügyelet, ellenőrzés, itatók, etetés, alom, zajszint, világítás, tisztítás, fertőtlenítés, nyilvántartás, műtéti beavatkozás, képzés és eligazítás. Azoknak a létesítményeknek, amelyekben nagyobb az állománysűrűség, további, kiegészítő maximumfeltételeknek kell eleget tenniük a nyilvántartásra, az NH_3- és a CO_2-koncentrációra, a hőmérsékletre és a páratartalomra, a berendezésre és a szellőzőrendszer ellenőrzésére, a hűtésre és a fűtésre, valamint a *post mortem* vizsgálatok során az állatok jólétére vonatkozó indikátorok kiértékelésére és az említett követelmények teljesítésének elmulasztása esetén követendő eljárásokra vonatkozóan. Az Európai Bizottság továbbá szabályozási eljárást is javasol a mellékletekben felsorolt rendelkezések egységes alkalmazásának és folyamatos adaptációjának biztosítására az „Élelmiszerlánc és Állat-egészségügy” Állandó Bizottság közreműködésével.

1.4 A nagyobb állománysűrűségű létesítményeknek és egyes létesítményegységeknek ez az „integrált megközelítése” a termelő, az illetékes hatóság és a vágóhíd közötti, *post mortem* vizsgálatokon alapuló információk megnövekedett áramlására épül. A tenyésztési paraméterekkel kapcsolatos adatgyűjtést – kereskedelmi céllal, illetve azt ellenőrizendő, hogy milyen mértékben tartják be a tápokra és takarmányokra vonatkozó jogszabályokat és a higiéniai előírásokat ([3]) – az Európai Bizottság szerint az állatjóléti normák javítása érdekében is fel lehetne használni. Ez az integrált megközelítés képezi többek között az új, élelmiszer-higiéniára és állat-egészségügyi ellenőrzésekre vonatkozó rendelkezések ([4]) alapját.

1.5 Az Európai Bizottság – az irányelv elfogadásától számított két éven belül és az önkéntes címkézési rendszerekben szerzett tapasztalatok fényében – jelentést kíván benyújtani a csirkehús, valamint a csirkehúsalapú termékek és készítmények

([1]) Lásd a 2000. március 21-i, „The Welfare of Chickens Kept for Meat Production (Broilers)” (A hústermelés céljából tartott csirkék jóléte (broiler csirkék)) című jelentést.

([2]) 98/58/EK irányelv, HL L 221, 1998. 08. 08., 23. oldal (az irányelv alapja az európai egyezmény, amely utal a baromfiakról szóló, a baromfihúsra vonatkozó kiegészítő rendelkezéseket tartalmazó ajánlásra).

([3]) 882/2004 sz. rendelet, HL L 165, 2004. április 30., 1. oldal; helyesbítés: HL L 191, 2004. május 28., 1. oldal

([4]) 882/2004 sz. rendelet, HL L 165, 2004. 04. 29. (higiénia csomag), HL L 165, 2004. április 30.

közösségi szintű, kötelező, harmonizált és az állatjóléti szabványoknak való megfelelésen alapuló specifikus címkézési rendszerének esetleges bevezetéséről, továbbá meg kívánja vizsgálni, hogy milyen mértékben felelne meg egy ilyen rendszer a Kereskedelmi Világszervezet szabályainak. További tudományos vélemények alapján az Európai Bizottság külön jelentés, illetve – adott esetben – megfelelő jogszabályjavaslatok benyújtását is tervezi a genetikai paramétereknek a csirkék jólétét kedvezőtlenül befolyásoló azonosított hiányosságokra gyakorolt hatásáról.

2. **Általános észrevételek**

2.1 Ahogyan az Európai Bizottság rámutat, az intenzív tenyésztési rendszerekben nevelt állatok jólétével kapcsolatos szempontok egyre nagyobb aggodalmat keltenek az Európai Unió polgárai között. Ez többek között egy 2005-ös Eurobarométer tanulmányból ([5]) is egyértelműen kitűnik. Az „európai társadalmi modell" összetevőjeként tehát ugyanúgy figyelembe kell venni az állatjólétet is, mint bármely más tényezőt, hogy az EU-n belül és a világ többi részében egyaránt orvosolni lehessen a kereskedelem liberalizálásának és a verseny erősödésének hátrányos következményeit.

2.2 Az állatjóléti problémákkal kapcsolatos felelősséget nem lehet csupán a hústermelés céljából tartott csirkék uniós tenyésztési és értékesítési láncának szintjéről szemlélni. Számításba kell venni a nemzetközi szintre összpontosuló tenyésztési központokban végzett genetikai kiválasztást, a csirkék tenyészállományának tenyésztését, a keltetőtelepeket, a termelési szintet teljes egészében, a vágóhidakat, az értékesítést és a fogyasztókat is. Emellett az egyes kategóriákon belül is megoszlanak a vélemények mind az állatjóléti problémákkal, mind pedig a versennyel kapcsolatos szempontok vonatkozásában. Az EGSZB-nek, mint a civil társadalom képviselőjének – tagságának változatosságát is figyelembe véve – egyértelműen feladata, hogy együttműködjön az ésszerű és elfogadható uniós állatjóléti minimumszabályok kidolgozásában.

2.3 Az EGSZB dicséretesnek tartja az Európai Bizottság által végzett előkészítő munkálatok alaposságát, és egyetért a javasolt megközelítési móddal. A minden állományra vonatkozó általános rendelkezések a létesítményeken belüli fokozott ellenőrzésen alapuló követelményeket támasztanak, így együttvéve nem jelentenek problémát. Az EGSZB továbbá nagy vonalakban egyetért a nagy sűrűségű állományokra vonatkozó integrált megközelítésben leírt követelményekkel, amelyek a talppárna-sérülések pontozási rendszerét, az elhullási arányt és a rossz higiéniai körülmények esetleges egyéb jeleit veszik alapul a kérdéses létesítményben elvégzendő esetleges intézkedésekhez vagy a körülmények megváltoztatásához.

2.4 A legfontosabb kérdés az állománysűrűséget érinti: az ezzel kapcsolatos normáknak a rendelkezésre álló legjobb tudományos adatokon, valamint a fiziológiai állapotra, a viselkedésre és az egészségre vonatkozó különféle mutatók közötti egyensúly keresésén kell alapulniuk. Az EGSZB a tudományos bizottság jelentése alapján védhetőnek és elfogadhatónak ítéli a négyzetméterenkénti 30 kg-os felső határszint rögzítését az állományok esetében általában, illetve a 38 kg/m²-es maximumot az olyan állományok esetében, ahol az ezzel járó hátrányos következményeket a belső klimatikus körülményekre vonatkozó különleges követelmények ellensúlyozzák.

2.5 El kell ismerni ugyanakkor, hogy az állománysűrűség döntő tényező a termelési költségek és a versenyképesség tekintetében. Egy 2005 márciusában, Hollandiában végzett kutatás szerint a javasolt maximális állománysűrűség gyakorlatilag az ország minden baromfigazdaságára kihat. Ebben az országban egy átlagos csirkegazdaságban a bevétel az egyes állandó és változó költségek levonása után csirkénként mindössze 1,89 eurócent ([6]). Ez jól mutatja, mennyire szűk mezsgyén lehet termelési manővereket végezni. Ahhoz, hogy ugyanezt a hasznot tartani lehessen 30, illetve 38 kg/m²-es állománysűrűség mellett, egy vágócsirke árát a fenti becslések alapján körülbelül 8, illetve 2,5 centtel kellene emelni, ami a fogyasztó szemszögéből elhanyagolhatónak tűnik. Európai szinten azonban az ágazati szakemberek úgy tartják, hogy a 42 kg/m²-nél alacsonyabb állománysűrűség könyörtelenül azt eredményezné, hogy az EU-n kívüli fő exportőr országok konkurenciája miatt az EU-s eladások fokozatosan kiszorulnának mind a belső piacról, mind a harmadik országok piacairól.

2.6 Ezért az állománysűrűség EU-n belüli csökkentésére irányuló követelménynek együtt kell járnia a nemzetközi kereskedelmi szabályok adaptációjával annak érdekében, hogy az azonos vagy egyenértékű követelések a harmadik országokból származó behozatalra is alkalmazhatóak legyenek. Az EGSZB elismeri, hogy nehézségekbe ütközik a kérdés megvitatása a Kereskedelmi Világszervezet jelenleg folyó tárgyalássorozata során. Mindazonáltal ha az EU úgy dönt, hogy megfelelő és helyénvaló állatjóléti normákat fogad el ezen a területen vagy valamely más kérdésben, képesnek kell lennie arra, hogy – mint a világkereskedelem egyik fő szereplője – sikerrel fogadtasson el nemzetközi szinten valamilyen jogi intézkedést annak érdekében, hogy ezek a normák fenntarthatóak legyenek ([7]).

2.7 Természetesen a viszonylagos előnyökkel és megfelelő állatjóléti normákkal rendelkező nem uniós országok nagyobb uniós piaci részesedésre tehetnek szert, ennélfogva feltételezhető, hogy támogatni fogják a nemzetközi normák bevezetését. Mindazonáltal ellentmondásos – és elfogadhatatlan – lenne, ha a magasabb uniós normák következményeképpen az alacsonyabb normákkal rendelkező nem uniós országok fokozatosan kiszorítanák az EU-tagországok termelését és értékesítését mind az Unió, mind a harmadik országok piacairól, vagy ha az EU semmit sem tehetne az állatok jólétéért a kulcsfontosságú kereskedelmi partnereknél tapasztalható hiányosságok miatt, illetve mert fennáll annak a veszélye, hogy a termelés áthelyeződik ezekbe az országokba.

([5]) Eurobarométer, 2005. június: Hogyan viszonyulnak a fogyasztók a tenyésztett állatok jólétének kérdéséhez?

([6]) P. van Horne, „Economic consequences of reduction of stocking density of broilers" (A broiler csirkék csökkentett állománysűrűségének gazdasági következményei), LEI (Agricultural Economics Research Institute), Wageningeni Egyetem és Kutatóközpont, 2005. március

([7]) Ezzel a kérdéssel a következő dokumentum foglalkozik: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a nem uniós országok mezőgazdasági haszonállatokra vonatkozó állatvédelmi előírásairól és azok következményeiről az EU-ra nézve" (COM(2002) 626, 2002. november 18.)

2.8 Ennélfogva szükséges, hogy az Unió – előzetes nemzetközi egyezmények útján vagy anélkül – megkövetelje, hogy az összes unión kívüli országból történő behozatal megfeleljen az ide vonatkozó szabályoknak. Amennyiben nem jön létre nemzetközi egyezmény, valóban szükség lehet arra a kissé provokatív eljárásra, hogy felhívjuk a figyelmet a jogszabályok megváltoztatásának szükségességére, valamint megértetjük, hogy miért van erre szükség. Az Európai Bizottságnak két évvel azután, hogy az irányelv a tagországokban hatályba lépett, mindenféleképpen részletes gazdasági elemzést kell adnia a versenyhelyzetről a helyzet alakulásának értékelése érdekében.

2.9 A Nemzetközi Állatjárványügyi Hivatal (francia rövidítéssel élve: OIE) nemrég fogadott el ajánlásokat az állatok jólétének néhány más kérdésére vonatkozóan, ezzel is jelezve, hogy nemzetközi szinten nő az igény a nemzetközi minimumszabályok kidolgozására. Az OIE-ajánlások egy 2004-ben intézmények, tudományos szakértők, érdekcsoportok és civil szervezetek számára megrendezett, konstruktív párbeszédet lehetővé tévő konferencia eredményeként születtek meg, amelyen számos fejlődő ország is részt vett. A konferencián hangsúlyozták az állatjólétre vonatkozó nemzetközi normák kidolgozására szolgáló tudományos alap szükségességét. Az EGSZB úgy véli, hogy a WTO-nak napirendre kell tűznie ezt a feladatot annak érdekében, hogy az OIE védnöksége alatt meghatározott minimumszabályok a WTO keretein belül is alkalmazhatók legyenek.

2.10 Figyelembe véve a negatív tapasztalatokat – mint például a végrehajtási hiányosságok, vagy nemzeti szinten szigorúbb, versenytorzító követelmények alkalmazása –, EU-szinten az ágazat szakértői úgy vélik, hogy a szabályokat rendelet keretein belül kellene lefektetni. Az EGSZB elismeri, hogy a rendelet bizonyos előnyökkel jár, de úgy véli, hogy a tagállamok az irányelveket részesítik előnyben, amelyek lehetővé teszik, hogy a végrehajtási rendelkezések a sajátos nemzeti körülményekhez igazodjanak. A javasolt integrált megközelítés megvalósítására is az irányelv tűnik alkalmasabbnak. Hasonlóképpen: ha a tenyésztési módszerek műszaki részletei is közös szabályozás alá esnek, nem lesz meg a jelenleg alkalmazott rendszerek iránti kellő rugalmasság, és ez gátolja a hatékonyabb, az állatjólétet jobban figyelembe vevő tenyésztési praktikák megszilárdítására irányuló műszaki fejlesztéseket. Meg kell azonban győzni az Európai Bizottságot arról, hogy a végrehajtás elmulasztását vagy hiányosságait szankcionálni kell.

2.11 Mindazonáltal ellentmondásos, hogy az Európai Bizottság a meglévő nemzeti rendelkezések közötti különbségekből eredő versenybeli torzulásokat említi a javaslat létrejöttének – valamint a közös szabályok szükségességének – egyik okaként, míg maga a javaslat még szigorúbb nemzeti szabályok számára nyit meg kapukat az egyes tagállamokban. Az Európai Unió közös szabályai kulcsfontosságú kiindulópontot jelentenek az Unió számára a közös szabályozás nemzetközi szintű megszilárdítása terén. Ami a tagállamokban az irányelvek hiányos végrehajtását vagy a végrehajtás elmulasztását illeti, az Európai Bizottságnak a jövőben komolyan kell vennie a Szerződésben meghatározott hatáskörét, és biztosítania kell, hogy a szabályok megfelelően kerüljenek alkalmazásra a tagállamok közreműködésével meghatározott időkereteken belül.

2.12 Az EGSZB teljes mértékben támogatja az önkéntes rendszerek kibővítését „gyakorlati kódexek” formájában, és kedvezően fogadná azok kiváltását egy közös, európai szintű, a biotermékek szabályozásának szellemében létrehozott rendszer által. Így a fogyasztók választási lehetőséghez jutnának, a piacon pedig megmutatkozhatna, milyen mértékű igény van az állatjólét szempontjainak a jelenleg érvényben lévő minimális követelményeknél magasabb szintű figyelembe vételére. Az EGSZB ezenfelül kedvezően fogadná az EU-ban készült termékek kötelező címkézésének rendszerét, amennyiben az ilyen gyakorlat kompatibilis a WTO szabályaival. A létező közösségi jogszabályokat azonban minden esetben, a címkézés szükségességétől függetlenül be kell tartani. Az előrecsomagolt baromfi esetében annak lehetőségét is fontolóra kellene venni, hogy a gyártásnál alkalmazott módszer is fel legyen tüntetve a csomagoláson, ahogy azt a tojásnál már megteszik.

2.13 Az Európai Bizottságnak ígérete szerint jelentést kell benyújtania, amely a rendelkezésre álló új tudományos adatokon alapul, és amely figyelembe veszi az új kutatásokat és gyakorlati tapasztalatokat annak érdekében, hogy még nagyobb mértékben javítson a hústermelés céljára nevelt csirkék életkörülményein. A jelentésnek ki kell terjednie a genetikai tényezőknek az észlelt hiányosságokban játszott szerepére is. Mindazonáltal a javaslatnak már ezen a szinten is ki kell terjednie a genetikai kiválasztás hatásaira, valamint szükség van a tenyészállomány életkörülményeire vonatkozó szabályokra is. Ennélfogva ezen a területen haladéktalanul meg kell kezdeni a munkát, és amennyiben szükséges, felül kell vizsgálni egy későbbi szinten, a vágási adatok fényében. Máskülönben az Európai Bizottság csak akkor lesz képes elkezdeni a munkát, amikor a vágási adatok – 5 évvel az irányelv elfogadását követően – már rendelkezésre állnak.

2.14 Az EGSZB elismeri, hogy a kutatás hosszú távú folyamat, és hogy az érvényben lévő szabályokat az új ismereteknek és a technika fejlődésének függvényében kell alkalmazni. Ugyanakkor ismereteink bővítése és sokrétűbbé tétele céljából szükség van a témához és más területekhez kapcsolódó kutatások felélénkítésére, ahol esetleg hiányosságok tapasztalhatók. Egyebek közt ez az állománysűrűség, valamint a klimatikus és környezeti körülmények közötti kapcsolatra is érvényes ([8]). Az állatok egészsége, jóléte és a környezet közötti szoros összefüggés miatt pedig sokkal nagyobb figyelmet érdemel a biológiai biztonság is (például a madárinfluenza vonatkozásában ([9])).

3. **Külön megjegyzések**

3.1 A tenyésztési rendszerektől, az állománysűrűségtől, a technikai felszereltségtől stb. függetlenül az állatok gondozása, az irányítás és a jó mezőgazdasági gyakorlatok döntő hatással vannak az állatok jólétére és egészségi állapotára. Az említett feltételek és azok fontossága az állatokkal való mindennapi érintkezésben – valamint azok gondozásában – természetüknél fogva nem garantálhatók jogszabályok és ellenőrzés által. Ebben az összefüggésben maguktól értetődőnek kell lenniük a vizsgált irányelvjavaslat utasításokra és eligazításokra, tanfolyamokra és képzésekre, valamint a naponként legalább kétszeri ellenőrzésekre vonatkozó rendelkezéseinek. Az EGSZB-t azonban

([8]) A legújabb tudományos publikációk közé tartozik például a „Chicken welfare is influenced more by housing conditions than by stocking density” (A csirkék jólétét jobban befolyásolják a tartási körülmények, mint az állománysűrűség) című cikk (NATURE/VOL 427, 2004. 01. 22.; www.nature.com).

([9]) Lásd az Európai Bizottság 2005. 04. 28-i javaslatát (COM(2005) 171), valamint az EGSZB-nek a madárinfluenza (klasszikus baromfipestis) elleni védekezésről szóló 2005. 09. 28-i véleményét.

nyugtalanítja, hogy hiányoznak a szakértelemre vonatkozó követelmények, valamint az, hogy a tapasztalat – jellegétől függetlenül – helyettesítheti a képzettséget.

3.2 Gondoskodni kell arról, hogy az állatok jólétének értékelése független módon történjen, és ügyelni kell arra, hogy azt megfelelően képzett és gyakorlott ellenőrök végezzék. Az írott nyilvántartásnak hasonlóképpen egységesnek kell lennie a tagállamokban.

3.3 Az átláthatóság érdekében azt is értésre kell adni, hogy az alacsony állománysűrűséggel nevelt baromfi csak a „higiéniai csomag" részeként kerül felülvizsgálatra. Jóváhagyott képzési rendszerekre és dokumentált képzési időszakokra is szükség van az összes, bizonyos méreteket meghaladó létesítmény esetében.

3.4 A NH_3 és a CO_2 maximális koncentrációjára vonatkozó követelményeket úgy kell megfogalmazni, hogy normál feltételek mellett ne lehessen túllépni a határértékeket. Atipikus klíma esetén a legtöbb ideális tenyésztési rendszerben nem lehet túllépni ezeket a küszöbértékeket.

3.5 Az irányelvjavaslat szerint *„minden épület legalább 20 lux fényerejű fénnyel rendelkezik a madarak szemmagasságában mérve, a világos időszak alatt"*, valamint *„a fénynek […] összesen legalább 8 órán át tartó sötét időszakokat magába foglaló 24 órás ritmust kell követnie, amelyekben legalább egy legalább 4 órán át tartó megszakítás nélküli sötét időszak van"*. Ez pontosan megfelel az Európa Tanács ajánlásainak ([10]). Ezzel ellentétben az ágazat szakértői – tudományos jelentések és gyakorlati tapasztalatok alapján – elégségesnek tartják az első 14 nap alatt a 15 lux, az ezt követő időszakban pedig az 5 lux minimális fényerősséget, legalább 4 órán át tartó megszakítás nélküli sötét időszakok mellett. Azzal érvelnek, hogy az ennél intenzívebb erejű fénnyel és hosszabb sötét időszakokkal végzett kísérletek a talppárna sérüléseinek növekedését és az állatok bőrsérülések miatti elutasítását eredményezték. Az EGSZB úgy véli, hogy meg kell találni az arany középutat, és az e tárgyra vonatkozó politika kidolgozásánál az ide vonatkozó tudományos felfedezéseket és gyakorlati tapasztalatokat kell alapul venni. Bizonytalanság vagy dokumentáció hiánya esetén kiegészítő vizsgálatok elvégzésére van szükség, hogy az érvényben lévő rendelkezéseket a helyzethez lehessen igazítani, és hogy azok minden esetben a tárgykörben meglévő legfejlettebb ismereteket tükrözzék.

3.6 A vizsgált irányelvjavaslatban szerepel a beavatkozás lehetősége olyan létesítményekben, amelyekben az állománysűrűség a legmagasabb, ha az elhullás aránya 1 % plusz 0,06 % szorozva az állomány napokban számított vágási korával, ami nagyjából 3,5 %. Az ágazatban dolgozók szerint a legfeljebb 0,12 %-os napi elhullás reális, és úgy vélik, hogy semmilyen kapcsolat nem áll fenn a jólét és az első hét nap alatti elhullási arány között. Amennyiben erre szükség van, a határt ésszerűen 1,5 %-nál lehetne meghatározni. Az EGSZB véleménye szerint ezen a területen, csakúgy, mint máshol, a határt a megfelelően működő tenyésztés gyakorlati lehetőségeit tükröző szinten kell meghatározni. Másrészt az olyan tenyészetekben, ahol komoly hiányosságokra derült fény, fontolóra kéne venni az elhullás és a talppárna-dermatitisz arányának rögzítése helyett például a végtagproblémák és hashártyagyulladás arányának rögzítését.

3.7 Az osztályozási normák egységesítésére az Európai Bizottságnak a különböző csoportok talppárna-elváltozásairól készített felvételekkel ellátott, részletes leírásokat kellene készítenie.

4. **Zárszó**

4.1 Az EGSZB – a fentebbi megjegyzéseket szem előtt tartva – nagy vonalakban támogatja az Európai Bizottság megközelítését és az irányelvjavaslat részletes rendelkezéseit. A megvilágítás fényerejének, a NH_3 és a CO_2 maximális koncentrációjának, az elhullási aránynak és a talppárna sérüléseinek különböző küszöbértékeit a létesítmények normális működési feltételek melletti gyakorlati lehetőségeit tükröző szinten kell megállapítani.

4.2 Az állománysűrűség minden fajta, az érvényben lévő gyakorlathoz képesti csökkentését szükségszerűen a jólétet biztosító kikötésnek kell kísérnie a nemzetközi kereskedelemre vonatkozó szabályokban. Ez lehetővé teszi az EU számára, hogy a harmadik országokból származó behozatalra azonos szabályokat dolgozzon ki oly módon, hogy az EU-n kívüli legfontosabb kiviteli országokban észlelt hiányosságok ne akadályozzák egy ésszerű és megalapozott norma elfogadását az EU-n belül. Nemzetközi elismerés hiányában az EU-nak egyoldalú intézkedéseket kell foganatosítania, melyekben egyrészt fel kell hívnia a figyelmet arra, hogy szükség van a jogszabályok megváltoztatására, másrészt meg kell értetni, hogy miért. Ellenkező esetben várhatóan a termelés olyan országokba helyeződik át, amelyekben alacsonyabbak a normák. Emellett az Európai Bizottságnak két évvel azután, hogy az irányelv hatályba lépett a tagországokban, részletes gazdasági elemzést kell adnia a helyzet alakulásáról.

4.3 Mivel a kutatás szükségszerűen hosszú folyamat, a szabályokat az újabb ismeretek és a technikai fejlődés fényében pontosítani kell. Ezzel egy időben a kutatásokat fokozni kell annak érdekében, hogy bővíthessük ismereteinket azokon a területeken, ahol hiányosságok észlelhetők.

Brüsszel, 2005. október 26.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Anne-Marie SIGMUND

([10]) Az Európa Tanács 1995-ös ajánlásának 14. cikke, amelyet a kb. negyven tagállam az alkotmánnyal összhangban egyhangúlag elfogadott.